

203

2064-2074

A TÍZPARANC SOLAT AZ EGYHÁZI HAGYOMÁNYBAN

2064 Az egyházi hagyomány -- hűségesen a Szentíráshoz és Jézus példáját követve -- alapvető fontosságot és jelentőséget tulajdonít a Tízparancsolatnak.

2065 Szent Ágoston óta a "Tízparancsolatnak" kiemelkedő helye van a keresztségre készülők és a hívők katekézisében. A 15. században jött szokásba, hogy a Tízparancsolatot pozitív megfogalmazással rímekbe szedjék a könnyebb megjegyzés kedvéért. Ezek a versek mindmáig használatosak. Az Egyház katekizmusai többnyire a Tízparancsolatot követve adták elő a keresztény erkölcsant.

2066 A parancsolatok beosztása és számozása idők folyamán változott. A jelen katekizmus a parancsolatok azon beosztását követi, amelyet Szent Ágoston rögzített és amely a katolikus egyházban hagyományossá vált. Az evangélikusok ugyanezt használják. A keleti atyák kissé eltérő beosztást alakítottak ki, ezt használják az ortodox egyházak és a református közösségek.

2067 A tíz parancsolat Isten és a felebarát szeretetének követelményeit hirdeti. Az első három inkább Isten szeretetére, a másik hét a felebarát szeretetére vonatkozik. Mert miként a szeretetnek két parancsolata van, melyektől -- az Úr mondja -- függ az egész Törvény és a Próféták, (...) úgy a tíz parancsolat két kőtáblán adatott. Mert azt mondják, hogy három volt írva az egyik táblára és hét a másikra.

2068 A Trienti Zsinat azt tanítja, hogy a Tízparancsolat kötelezi a keresztényeket, és a megigazult embernek is meg kell tartania. A II. Vatikáni Zsinat megerősíti, hogy "a püspökök, mint az apostolok utódai az Úrtól, kinek átadatott minden hatalom a mennyben és a földön, küldetést kaptak arra, hogy tanítsanak minden nemzetet és hirdessék az evangéliumot minden teremtménynek, hogy az összes ember a hit, a keresztség, valamint a parancsolatok teljesítése által elnyerje az üdvösséget."

A TÍZPARANC SOLAT EGYSÉGE

2069 A Tízparancsolat megbonthatatlan egységet alkot. Mindegyik "szó" a többire és az egészre is utal; kölcsönösen függenek egymástól. A két tábla kölcsönösen megvilágítja egymást, szerves egész alkot. Az egyik parancsolat megszegése az összes többi megszegése is. A másik embert nem lehet tisztelni anélkül, hogy teremtményét is ne áldanák. És Isten sem imádkozható anélkül, hogy teremtményeit, az összes embert ne szeretnék. A Tízparancsolat egyesíti az ember Istennel kapcsolatos és emberekkel kapcsolatos életét.

A TÍZPARANC SOLAT ÉS A TERMÉSZETES TÖRVÉNY

2070 A tíz parancsolat Isten kinyilatkoztatásához tartozik. Ugyanakkor tanítják nekünk az ember igaz emberiességét. Megvilágítják a lényeges kötelezettségeket és belőlük fakadóan, közvetve az emberi személy természetéhez tartozó alapvető jogokat. A Tízparancsolat nagyszerű kifejezése a "természetes törvénynek":

"Isten ugyanis először a természetes parancsok által, melyeket kezdettől beleírt az emberekbe, figyelmeztette őket, azaz a Tízparancsolat által -- melyeket ha valaki meg nem tart, nem üdvözl --, és semmi többet nem követelt tőlük."

2071 A Tízparancsolat előírásai, bár a pusztá értelem számára is elérhető, kinyilatkoztatást nyertek. A természetes törvény követelményeinek teljes és biztos megismeréséhez a bűnös emberiségnek szüksége volt erre a kinyilatkoztatásra:

"A Tízparancsolat előírásainak teljes kibontása nagyon megfelelő volt a bűnös állapotnak az értelem fényének elhomályosulása és az akarat rosszra hajlása miatt."

Isten parancsait az Egyházban élénk adott isteni kinyilatkoztatás és az erkölcsi lelkiismeret szava által ismerjük meg.

A TÍZPARANC SOLAT KÖTELEZŐ EREJE

2072 Mind a tíz parancsolat, mivel az ember Isten és a felebarát iránti alapvető kötelezettségeit fejezi ki, lényegi tartalma szerint súlyosan kötelez. Alapvetően változhatatlanok, s kötelező erejük mindig és mindenütt érvényes. Senki föl nem menthet alóluk. A tíz parancsolatot Isten az ember szívébe írta.

2073 A parancsolatok iránti engedelmesség olyan kötelezettségekre is kiterjed, amelyeknek tárgya önmagában nem súlyos. Így például a szóbeli sértést az ötödik parancsolat tiltja, de súlyos bűn csak a körülmények vagy az elkövető személy szándéka miatt lesz.

"NÁLAM NÉLKÜL SEMMIT SEM TEHETTEK"

2074 Jézus mondja: "Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad és én őbenne, az bő termést hoz. Hisz nálam nélkül semmit sem tehettek." (Jn 15,5) Az itt említett termés a Krisztussal való egyesülés által megtermékenyített élet szentsége. Amikor Jézus Krisztusban hiszünk, közösségben vagyunk az Ő misztériumaival és megtartjuk az Ő parancsait, akkor maga az Üdvözítő jön, hogy Atyját és testvéreit, a mi Atyánkat és a mi testvéreinket bennünk szeresse. Az Ő személye lesz a Szentlélek kegyelméből cselekvésmódunk belső és élő szabálya: "Ez az én parancsom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket" (Jn 15,12).